

ДИСКУСІЙНА РУБРИКА / DISCUSSION SECTION

УДК 323.48

АНДРУШКІВ Б.^{1*}, ГОЛОВКОВА Л.², ГРУШКО В.³, КИРИЧ Н.⁴, ПОГАЙДАК О.⁵,
ХАННУФ К.⁶, ГРУШКО П.⁷

1* д.е.н., професор каф. управління інноваційною діяльністю та сферою послуг, Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, e-mail: andrushkiv.bohdan@gmail.com, ORCID ID: 0000-0003-4897-5539

2 д.е.н., професор кафедри «Фінанси, облік та психологія», Український державний університет науки і технологій, e-mail g.liudmila22@gmail.com, ORCID ID: 0000-0001-5473-6644

3 к.е.н., доц. кафедри філософії та суспільних наук, Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, e-mail: grushko.vs@gmail.com

4 д.е.н., професор кафедри менеджменту та адміністрування, Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, e-mail: nkuruch@gmail.com, ORCID ID: 0000-0001-7728-9787

5 д.е.н., с.н.с., старший науковий співробітник науково – дослідної частини Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, e-mail: pog.ola77@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-4070-6863

6 PhD, кафедра менеджменту та туризму, «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» Запорізької обласної ради, e-mail: katerinahann@gmail.com, ORCID ID: 0000-0001-7689-9938

7 Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

ОСОБЛИВОСТІ УДОСКОНАЛЕННЯ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ СУСПІЛЬНИМИ ПРОЦЕСАМИ В УМОВАХ ВІЙНИ

(підготовлено за результатами засідання дискусійного клубу: «Проблеми розвитку державного управління в умовах війни», що відбувся за ініціативи Академії соціального управління України та Української наукової діаспори у Франції)

Анотація. У статті досліджуються специфічні умови та виклики, що виникають у процесах державного управління суспільними процесами під час воєнного конфлікту. Автори звертають увагу на зміну традиційних механізмів взаємодії між державними інституціями, громадськими організаціями та місцевими ініціативами, що обумовлена загостренням кризових процесів і непередбачуваністю зовнішнього середовища. **Методологічна база** дослідження ґрунтується на системному аналізі нормативно-правових актів, порівняльному аналізі національного та міжнародного досвіду, а також моделюванні управлінських сценаріїв, що дозволяє виявити ключові чинники ефективної адаптації органів влади до умов війни. **Наукова новизна** полягає у формуванні інноваційної концепції «інформаційної їжі», яка порівнює якість та вплив інформаційного забезпечення на суспільство з біологічними процесами. Такий підхід дозволяє розкрити взаємозв'язок між «чистотою» інформаційного середовища та ефективністю суспільних процесів, підкреслюючи руйнівний вплив дезінформації, що подібно до токсичних речовин, може призводити до суспільних розладів і ослаблення державних інституцій. Наукова новизна також полягає у пропозиції створення консультативно-дорадчого органу, який би здійснював контроль за інформаційним простором, запобігаючи поширенню недостовірних даних та сприяючи вкоріненню державної ідеології як одного з ключових інструментів оборони країни. **Практична значущість** дослідження проявляється в розробці рекомендацій щодо оптимізації управлінських процесів і методів інформаційного контролю, що сприяють підвищенню оперативності прийняття рішень і збереженню соціальної стабільності. Отримані результати можуть стати основою для формування нових стратегій державного управління, спрямованих на забезпечення цілісності соціального простору навіть у умовах воєнної агресії та інформаційних викликів.

Ключові слова: війна, реформи, інформація, управління, ідеологія, деструктивні процеси, посттоталітарне суспільство, ЗМІ, керівник, ефективність, підприємство

Актуальність проблематики

Понад десять років російської агресії проти України, у тому числі три роки повномасштабного конфлікту, суттєво перетворили психологічний ландшафт українського суспільства, що безпосередньо вплинуло на ефективність державного управління. Сучасний український соціум можна умовно розподілити на три основні категорії учасників суспільних процесів. Перша група охоплює тих, хто безпосередньо бере участь у бойових діях на фронті. Друга група включає службовців, політиків, громадських діячів та волонтерів, які відіграють ключову роль у забезпеченні обороноздатності держави через організацію матеріально-технічного забезпечення військових формувань. Третя група складається з представників цивільного сектора — фахівців різних галузей (виробничо-господарської, освітньої, медичної тощо), що сплачують податки, необхідні для підтримки економіки та обороноздатності країни. Усі ці категорії активно взаємодіють, формують громадську думку та впливають на інформаційний простір країни.

Сучасний інформаційний простір зазнає значного впливу як офіційних, так і неофіційних каналів комунікації, де традиційні методи поширення інформації поступово заміщуються новими, іноді маніпулятивними стратегічними підходами. Російська пропаганда спрямована на дестабілізацію іміджу України на міжнародній арені через поширення недостовірних даних, зокрема, акцентуючи увагу на ідеях небезпечного націоналізму чи навіть фашизму. Такі маніпуляції, часто оформлені у вигляді фейкових повідомлень, створюють додаткові виклики для формування єдиної національної ідеології та впливають на стан психологічного клімату всередині держави.

Актуальність дослідження підкреслюється необхідністю комплексного аналізу суспільних процесів, що відбуваються під впливом інформаційних викликів та зовнішньої агресії. Сучасна ситуація вимагає впровадження інноваційних підходів до державного управління, які б дозволили не лише протидіяти дезінформації, а й сприяти формуванню конструктивної громадської думки на засадах державницької ідеології. В умовах, коли інформаційний простір виступає не лише засобом комунікації, а й потужним важелем впливу на національну свідомість, своєчасне усунення інформаційних дезорієнтацій є важливим завданням для державних органів, що реалізують стратегію національної безпеки та оборони.

Аналіз публікацій за темою дослідження

Результати аналізу публікацій свідчать, що соціологічні зрізи психологічних реакцій українців на інтелектуальну неготовність російської пропаганди, а також на розумові обмеження осіб, які впевнено заявляли про здатність остаточно вирішити «українське питання», дозволяють усвідомити глибину інформаційних викликів сучасності. Необґрунтована жорстокість і прояви масового насильства серед представників російських збройних формувань на окупованих територіях, а також прояви жадібності від верхів до рядових представників російського суспільства, розкривають проблематику здатності української спільноти адекватно осмислювати виклики часу і своєчасно реагувати на них. Особливо гостро виявляється це питання у контексті визначення ролі християнської моралі: чи є вона фундаментальною нормою поведінки, чи виступає здебільшого як формальна декорація з обмеженим практичним застосуванням.

Наукові праці та наративи вітчизняних засобів масової інформації демонструють, що сучасні виклики війни є прямим наслідком змін у психологічному стані суспільства та поведінкових адаптацій громадян. Аналіз публікацій, у тому числі доповіді «Парадигма формування антикатакліптичного інструментарію попередження агресивних міждержавних конфліктів (АППАМК) – штучний інтелект (ШІ) у справі забезпечення об'єктивної оцінки кадрів та прийняття об'єктивних, гуманітарних управлінських рішень», представлені на конференції Української наукової діаспори у Франції «Механізми адаптації, інтеграції та асиміляції українців в умовах вимушеної міграції» (05.04.2024, м. Париж, Франція; автори Б. Андрушків, Л. Головова), підтверджує, що тематика інформаційного забезпечення та формування державницької ідеології залишається недостатньо вивченою. У даній доповіді підкреслювалося, що завдання людського інтелекту повинні інтегрувати можливості штучного інтелекту, зокрема відомих систем, як «Поліграф» (детектор брехні), не лише для удосконалення управління захисними функціями суспільства, але й для організації ефективного підбору кадрів, виконуючи роль своєрідного сторожа

правди, справедливості та гуманності. Згідно з повідомленнями засобів масової інформації, у Львівському національному університеті ім. Івана Франка планують застосувати дану систему під час виборів ректора.

При цьому актуальність проблеми інформаційного забезпечення полягає у тому, що безсистемне і безвідповідальне інформування суспільства щодо зовнішніх агресивних намірів, імперських мотивів російського соціуму та особливостей ведення війни сприяє дестабілізації, деморалізації і навіть знищенню нації з багатовіковою історією. Водночас гостро постає проблема розробки інструментів для підвищення ефективності господарської діяльності та формування здорового психологічного клімату у виробничих колективах. У своїх працях ці питання висвітлювали численні вчені, серед яких Андрушків Б., Апостолук О., Бутко М., Білорус О., Головка Л., Будякова О., Дюк О., Денисенко М., Дмитренко М., Зеліч, В., Кислашко О., Ковбасюк Ю., Кирич Н., Мацейко Ю., Полянська Є., Ратинський В., Савельєв Є., Сіданич І., Снігур С., Семененко В., Стеченко Д., Стельмахович М., Сьєогін С., Сороко В., Сороківська, О., Тімоті Снайдер, Тхоржевський Д. та ін. Багато з цих фахівців сходяться в думці, що об'єктивна та оптимістична інформація є критичною складовою не лише корпоративної культури, але й самого суспільства, адже вона повинна формуватися на засадах високої об'єктивності інформаційного забезпечення та державницької ідеології, що сприяє об'єднанню, формуванню патріотичних та моральних засад соціуму. У воєнних умовах особливе значення набуває управлінська компонента, що забезпечує гнучкість і швидкість реагування на розвиток суспільних процесів у надзвичайних ситуаціях. З огляду на те, що халятність, безлад і безкарність у воєнний час стають засобами руйнування держави як зовнішнім агресором, так і через діяльність колаборантів у середині країни, активна участь української діаспори, зокрема наукової, а також інших громадських академічних формувань є надзвичайно важливою. Дослідження причин недбалого інформаційного забезпечення суспільства та гальмування процесів формування державницької ідеології в умовах імперської агресії дозволяють виявити коріння проблем українського суспільства, визначити шляхи підвищення його моральності та окреслити роль державницької ідеології у формуванні особистості, здатної подолати спадщину тоталітарного минулого та травматичний досвід війни. Сформульована громадська ініціатива щодо зміцнення державницької ідеології, на нашу думку, залишається недостатньо висвітленою вітчизняними науковцями, що підкреслює нагальну потребу подальших поглиблених досліджень у цій сфері.

Метою дослідження є удосконалення управлінських засобів забезпечення об'єктивного інформування населення, що сприяє формуванню умов для закріплення державницької ідеології в свідомості українців, зміцнення психологічної стійкості соціуму та розвитку особистих переконань, що створюють імунітет суспільства від спроб деморалізації та формування сумнівних уявлень про власну здатність вирішувати національні проблеми без зовнішнього «керівництва великого брата». Дослідження також орієнтоване на запобігання процесам атомізації суспільства, розповсюдженню недовіри між громадянами та зниженню рівня відповідальності як серед посадових осіб, так і серед тих, хто сприяв приході до влади недостойних кандидатів.

Завдання статті полягають у визначенні конкретних організаційних механізмів управління захисними функціями суспільства, зокрема в розробці порядку реагування на звернення громадян до державних структур, а також в налагодженні співпраці з міжнародними інституціями з питань, що стосуються досліджуваної тематики. Необхідно досягти цілісного теоретичного обґрунтування, сформулювати відповідну термінологію та методологію забезпечення ефективної роботи управлінських систем. Особлива увага приділяється розробці методики дослідження за допомогою засобів штучного інтелекту для аналізу впливу адміністративних, соціально-психологічних, духовних і моральних чинників на процеси формування ідеології у масовій свідомості. Водночас, дослідження спрямоване на висвітлення наявного практичного досвіду та розробку рекомендацій щодо використання цього досвіду в управлінні як інструменту для запобігання деструктивним тенденціям у керівних структурах шляхом недопущення осіб зі схильністю до агресивності, нечесності, корупційних практик, колабораціонізму та безвідповідальності. Також актуальним є аналіз мотивації агресивності росіян, визначення історичних коренів цього явища та пошук шляхів досягнення глобального миру з використанням сучасних засобів масової інформації і штучного інтелекту, що дозволить залучити досвід інших народів та підтримку міжнародних партнерів у формуванні дієвої оборонної політики та державницької ідеології.

Основні положення статті

Сучасні засоби масової інформації та платформи соціальних мереж є майданчиками, де регулярно з'являються звернення з «високодуховним» змістом, що закликають українців до покаяння. Повідомлення такого характеру надходять від осіб із сумнівною репутацією – псевдопророків, псевдоясновидців та інших представників, які, як правило, мають зв'язки із проросійським інформаційним середовищем. Їх лексика часто насичена російськомовними елементами або виявляє виразний російський акцент, що свідчить про цілеспрямоване використання цього інструменту для дестабілізації суспільства. Такий інформаційний вплив можна порівняти з відгомонам радянської епохи, коли популярні пісні періоду Другої світової війни, наприклад, ті, що містили мотиви «благородної руси», демонстрували священність воєнних дій як елемент мобілізації.

Історична пам'ять нашого народу, котра включає події від завоювань Чингісхана до методів насильницького підкорення за часів Івана Грозного, деспотії Петра та інших епізодів, коли московська традиція безжально карала непокірних, вже давно сформувала усвідомлення того, що війна зі східними сусідами традиційно використовувалася як інструмент реалізації концепції «права сили» замість «сили права». Ми пам'ятаємо, як безжально карали людей за «доброю» московською традицією: вивозили їх до Сибіру, застосовували голод, а московські «асвабідателі» в козацьких містах брали за руку малих дітей і розбивали їх об стіни, проявляючи звірячий гвалт не лише щодо дітей, а й жінок та літніх осіб. На жаль, подібні методи, хоча й відбуваються в інших умовах, продовжують існувати і сьогодні, що викликає стурбованість у цивілізованому світі. Нещодавній приклад, коли духовний авторитет, представлений особою з ім'ям «Кирило», видає благословення для загарбницьких воєнних дій, а монахині московського патріархату спільно виконують гасла, що апелюють до агресивних дій, змушує задуматися над моральною відповідальністю за такі висловлювання.

Аналіз історичних свідчень дає підстави стверджувати, що, здається, можна виправдати дії «голодного звіра», адже сила замінює розум, проте чи можна засвідчити правомірність віроломних вчинків сучасних росіян? Навіть особам з глибокими християнськими переконаннями та активними прихильниками моральних цінностей важко знайти виправдання в агресивних діях, що суперечать етиці. Саме тому для нашої держави, а також для кожного українця, крім матеріальних ресурсів та зброї, надзвичайно важливими є стійкі світоглядні переконання, віра у праведність нашої боротьби, яка має стати повчальним прикладом для всього світу у XXI столітті.

Відлуння воєнних дій та політичних переворотів, що отримали своє відображення навіть у духовній сфері, можуть проявитися як негайно, так і через багато років у вигляді несподіваних негативних наслідків. Мудрі керівники держави повинні завчасно виявляти та нейтралізувати такі процеси, забезпечуючи стабільність суспільства та укріплюючи довіру до українського народу, який, хоча і є мирним, здатний ефективно протидіяти будь-якій агресії. Порушення норм міжнародного права, що є проявом міждержавного розбою та тероризму, не можуть залишатися безкарними; брехня у політиці, економіці та медіа повинна кваліфікуватися як злочинна діяльність, оскільки наслідки дезінформації зазвичай впливають на життя і долі багатьох людей. У воєнних умовах значення інформаційних повідомлень особливо зростає, тому відповідальність за їх розповсюдження має бути високою.

Наразі українську громадськість хвилюють й інші події. У ЗМІ широко розповсюджуються повідомлення надзвичайного характеру: то розвідники в рамках так званої «Нетипової операції ГУР» евакуюють 15 котів з острова Зміїний, то природолюбні організації транспортують до Італії цілу машину котів і собак, до яких залучають семеро спеціалістів для супроводу. Окрім цього, активно пропагуються інформаційні акції з порятунку тварин, що викликають неоднозначні реакції. Практика розсилання численних повідомлень через Інтернет, які обіцяють приголомшливі фінансові результати, молитви за воїнів ЗСУ, звернення до святих за здоров'я та численні гумористичні виступи, є частиною інформаційних заходів агресора. Очікувані ефекти – відчуття дезінформації, зниження віри у перемогу, сприйняття українців як безпорадних жертв, над якими можуть насміхатися – формуються шляхом маніпуляцій, що витікають із нестачі об'єктивної інформації.

Наприклад, коли українцям повідомляють, що «японці завжди носять у сумочках картоплю та використовують її для зарядки мобільних пристроїв..», попередній аналіз таких повідомлень і результати соціологічних опитувань свідчать про відсутність у них раціональної логіки та здорового глузду. Того, хто перебуває на передовій чи в окопах, подібна інформація має специфічний, часто негативний вплив, що знижує мораль і не сприяє підтримці обороноздатності.

Також існують повідомлення іншого змісту: іноді повідомляють, що злочинця, який вкрав мільйони та завдав шкоди людям, суд випускає під заставу сотні, а пізніше обмінює його на полоненого, при цьому не демонструючи його обличчя у телепрограмах. Одним із яскравих прикладів є висловлювання постраждалого від бомбувань, який, плачучи, заявляє: «Якби зловив Путіна – убив би!».

Історична практика покарань у Стародавньому Сході також заслуговує на увагу. У давньокитайській традиції для попередження злочинності застосовували каліцтво – відрубання кінцівок або інші тілесні ушкодження, іноді навіть випалювання слова «зłodий» на чолі. У давній Індії та Китаї покарання відігравали ключову роль у забезпеченні соціального контролю. В Індії система покарань регулювалася Законами Ману та іншими законодавчими актами, що визначали суворі міри, серед яких передбачалося застосування смертної кари, яку в окремих випадках замінювали значними штрафами. Аналогічно, у давньокитайській цивілізації встановлювалися власні жорсткі правові норми, що також передбачали застосування смертної кари, яка за певних умов могла бути замінена штрафними санкціями.

У медіа також спостерігається використання недоречних гасел і трендів, таких як «Пункт незламності», де волонтери пригощають чаєм чи кавою переселенців, хоча такі назви повинні належати до структур, які реєструють активних учасників, що йдуть на фронт, адже навіть символічні елементи, як шеврони, мають значний вплив на формування суспільної свідомості.

Необхідно викладати правдиві факти, демонструючи не лише героїзм захисників нашої держави та потенціал українського народу, але й аналізуючи недопустимість прорахунків, які не мають виправдання. Це сприяє формуванню віри у перемогу, що ґрунтується на усвідомленні реальних проблем, а не на сприйнятті поверхневих позитивних образів. Для досягнення цієї мети необхідні сміливість, ґрунтовні знання та ясне бачення перспектив. Наш час відзначається як інноваційними відкриттями, так і несподіваними подіями, що стимулюють суспільну активність. Особливу роль у цьому процесі відіграє постать Ірини Фаріон, чия безкомпромісна позиція у висвітленні суспільних процесів, економічної та політичної ситуації, а також питань духовності та мовних норм, стала прикладом для багатьох. Хоча її зусилля спрямовані на викриття медіафальші, не завжди оперативна реакція державних органів дозволяла запобігти реалізації деструктивних планів, що призвело до зменшення активності творчих та уважних представників суспільства. Проте, навіть після вчинених злочинів може встановитися оманливий спокій, а залишені "іскри" з часом потенційно здатні викликати несподівану громадську реакцію.

Як приклад, у переповненому поїзді у суботній день, коли люди вирушають до своїх господарських ділянок, ведучи відкриті розмови про вирішення нагальних проблем, багато хто відзначає важкість становища воїнів на фронті. Хоча ця тема сприймається без явної критики, спостерігається певна мовна розбіжність: офіційні канали використовують українську мову, тоді як на передовій військовослужбовці спілкуються іншими засобами, що свідчить про розділеність інформаційних просторів. Так, одна пасажирка, одягнена в траурну хустку, виразно заявила: «Почую кацапське «какання» – хочу стріляти в цих «живодерів»», тоді як в іншому кінці вагона чути прохолодний вислів: «Хто насиллям і вбивствами прагне будувати свій світ на чужій території, той від насилля й загине», що підкріплюється біблійною аналогією: «Хто бере меч, від меча й загине» (Мф. 26:52).

Таким чином, агресивні інформаційні дії противника, спрямовані на дестабілізацію суспільства та підірив його моральних засад, використовують як сучасні технології, так і історичні паралелі. Для протидії цим викликам необхідно забезпечити системну роботу з інформаційною безпекою, усувати недоречні та маніпулятивні повідомлення, посилювати відповідальність за дезінформацію, а також розробити ефективні механізми захисту суспільної свідомості. Особливо важливим є вчасне реагування державних органів та підтримка ініціатив, спрямованих на формування єдиної інформаційної політики, що базується на реальних фактах, історичному досвіді та високих

моральних нормах, що в кінцевому результаті зміцнить національну єдність та здатність українського народу протистояти зовнішнім загрозам.

Висновки

Інформація виступає ключовим чинником у формуванні ідеологічного та управлінського фундаменту суспільства. Вона задає смислову орієнтацію, на яку спираються усі соціальні процеси, а її зміст безпосередньо впливає на ефективність функціонування держави та суспільства в цілому. Чистота інформаційного простору, подібно до чистоти навколишнього середовища, є обов'язковою умовою для здоров'я суспільства: люди, котрі отримують достовірні відомості, здатні уникнути "інформаційного отруєння", яке порівнюється з вживанням неякісних харчових продуктів, що призводить до фізичних та психологічних розладів.

Дезінформація, яку свідомо поширюють як засіб маніпуляції, використовується агресором для спотворення реальності та ослаблення морального опору населення. Громадяни, котрі отримали "смак правди" через незалежні джерела інформації, гостро реагують на спроби поширення фальшивих даних, адже власний аналіз ситуації, зокрема через доступ до Інтернету, часто перевищує за обсягом офіційні повідомлення. Отже, для ефективного захисту суспільства необхідно створити та підтримувати інформаційну систему, що виступатиме ніби імунітетом, здатним протидіяти спробам деморалізації й зниження рівня об'єктивного сприйняття дійсності.

Враховуючи взаємозалежність усіх сфер життєдіяльності держави, управлінські рішення повинні базуватися на чітко структурованій інформаційній базі, що забезпечує синхронізацію політичних, економічних та соціальних процесів. Наявність ефективного контролю за інформаційним простором стає запорукою стабільності та обороноздатності країни. Водночас, утвердження державницької ідеології та розвиток системи управління, яка не допускає дрібних помилок, стають важливими передумовами для формування єдиної національної стратегії.

При цьому сучасний досвід свідчить, що війна не визначається виключно бойовими діями, а й відображається у внутрішніх суперечностях та коливаннях громадської свідомості. Саме тому підвищення рівня інформаційної грамотності, формування стійких моральних та світоглядних орієнтирів, а також створення консультативно-дорадчих структур для попередження розповсюдження сумнівного змісту стають критично важливими завданнями. Лише об'єднання зусиль усіх суб'єктів управління дозволить протидіяти агресивним інформаційним стратегіям та зберегти стабільність держави в умовах сучасних викликів.

Таким чином, інформація як смислопороджуючий чинник визначає якість управлінських рішень, мобілізує суспільство і формує його життєві орієнтири. Забезпечення об'єктивного інформаційного поля та активний контроль за розповсюдженням дезінформації є основою для конструктивного діалогу всередині суспільства і мають визначальний вплив на подальший розвиток державних процесів.

B. ANDRUSHKIV^{1*}, GOLOVKOVA L.², V. HRUSHKO³, KYRYCH N.⁴, ПОHAJDAK O.⁵, HANNOUF K.⁶, HRUSHKO P.⁷

1* D.Sc., Professor, Department of Innovation Management and Service Sector, Ivan Puluj Ternopil National Technical University, e-mail: andrushkiv.bohdan@gmail.com, ORCID ID: 0000-0003-4897-5539

2 D.Sc., Professor, Department of Finance, Accounting, and Psychology, Ukrainian State University of Science and Technologies, email g.liudmila22@gmail.com, ORCID ID: 0000-0001-5473-6644

3 Cand. Sc., Associate Professor, Department of Philosophy and Social Sciences, Volodymyr Gnatyuk Ternopil National Pedagogical University, e-mail: grushko.vs@gmail.com

4 Doctor of Economics, Professor, Department of Management and Administration, Ivan Pulyuy Ternopil National Technical University, e-mail: nkuruch@gmail, ORCID ID: 0000-0001-7728-9787

5 Doctor of Economics, Senior Research Fellow, Senior Research Fellow, Ivan Pulyuy Ternopil National Technical University, e-mail: pog.ola77@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-4070-6863

6 PhD, Department of Management and Tourism, Khortytska National Educational and Rehabilitation Academy of the Zaporizhzhia Regional Council, e-mail: katerinahann@gmail.com, ORCID ID: 0000-0001-7689-9938

7 Ivan Puluj Ternopil National Technical University

PECULIARITIES OF IMPROVING PUBLIC ADMINISTRATION OF SOCIAL PROCESSES UNDER CONDITIONS OF WAR

(Prepared based on the discussion club meeting “Problems of the Development of Public Administration under Conditions of War” initiated by the Academy of Social Governance)

Abstract. The article examines the specific conditions and challenges that arise in public administration processes during a military conflict. Particular attention is paid to the transformation of traditional mechanisms of interaction among state institutions, public organizations, and local initiatives, driven by the intensification of crisis processes and the unpredictability of the external environment. **The methodological** framework is based on a systematic analysis of legal regulations, a comparative study of national and international experience, as well as the modeling of management scenarios, which enables the identification of key factors for effective adaptation of state authorities to wartime conditions. **The scientific novelty** lies in the formulation of an innovative concept of “informational nourishment,” which compares the quality and impact of informational support on society with biological processes. This approach reveals the interrelationship between the “purity” of the informational environment and the effectiveness of social processes, emphasizing the destructive impact of disinformation that, akin to toxic substances, can lead to social disorders and the weakening of state institutions. The novelty also consists in the proposal to establish a consultative-advisory body to monitor the informational space, prevent the spread of false data, and promote the rooting of state ideology as one of the key instruments of national defense. **The practical significance** of the research is manifested in the development of recommendations for optimizing management processes and methods of informational control, which contribute to enhancing the responsiveness of decision-making and the preservation of social stability. The obtained results may serve as the basis for the formulation of new state management strategies aimed at ensuring the integrity of the social space even under conditions of military aggression and informational challenges.

Keywords: war, reforms, information, management, ideology, destructive processes, post-totalitarian society, mass media, leadership, effectiveness, enterprise

REFERENCES

1. Golovkova, L. (Ed.), & Kovalchuk, O. (Ed.). (2024). *Mechanisms of adaptation and integration of Ukrainians under forced migration: Collective monograph*. ASPECT-PRO. <https://doi.org/10.62034/978-619-92760-1-3>, URL: <https://e-books.guru/978-619-92760-1-3>
 2. Andrushkiv, B. M., Kyrych, N. B., & Ratynskyi, V. V. (2022). Analysis of the Socio-Information Slice of Economic and Defense Issues in Ukraine at the Present Stage. *Bulletin of Economic Science of Ukraine: Scientific Journal*, (1) [42], 114–120.
 3. Andrushkiv, B., & Romanska, I. (2011, December 14–15). Marginalization and Global Economic Threats. In *Proceedings of the 15th Scientific Conference of Ternopil National Technical University named after Ivan Puluj* (p. 247). Ternopil: TNTU.
 4. Andrushkiv, B., & Hrushko, V. (2020). Changes in the Paradigms of Economic Development, Dominant Forms of Capital, and the New Challenges of Contemporary Transformations. *Socio-Economic Problems and the State*, 2(23), 34–45. <https://doi.org/10.33108/sepd2020.02.034>
 5. Apostolyak, O. Z. (2016). Corporate Culture as a Tool for Effective Enterprise Management in Enhancing Its Competitiveness. *Economic Journal of the Eastern European National University named after Lesya Ukrainka*, (2), 68–73.
 6. Bilorus, O. G., & Matsiejko, Y. M. (2005). *Global Perspective and Sustainable Development: (Systematic Marketing Research)* (492 pages). Kyiv: MAUP.
 7. Thkhorzhewskyi, D. O. (Ed.). (2001). *Education of a Nationally Conscious Personality: A Methodological Manual* (148 pages). Hlukhiv: RVV HSDPU.
 8. Comments. (2020, August 25, 21:20). Guarantees of Dependence: The Contribution of Each of Ukraine’s Presidents to Its Sovereignty. Retrieved from <https://comments.ua>
 9. Denysenko, M. P., & Budiakova, O. Y. (2018). Personnel Policy as the Basis for Forming an Innovative Strategy in Enterprise Human Resource Management. *Scientific Notes of the University “KROK”*, 4(52), 231–238. <https://doi.org/10.31732/2663-2209-2018-52-231-238>
 10. Kovbasyuk, Y. V. (Ed.). (2011). *Encyclopedia of Public Administration: Vol. 6, Public Service*. Kyiv: NADU. Retrieved from <http://derzhava.in.ua:8081/ndi/encyclopedia/DocLib2/Forms/AllItems.aspx>
 11. Polyanska, A. S., & Diuk, O. M. (2018). Formation of a Model of Corporate Culture in the Activities of Domestic Enterprises. *Economy and Enterprise Management*, (27), 10.
 12. Stechenko, D. M. (2003). *Regional Development Management* (223 pages). Kyiv: [Publisher].
- Стаття надійшла до редакції: 14.12.2024. Received: 2024.12.14